

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย ดังรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 789 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ประจำปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie

and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นและไม่เป็นสัดส่วน (Disproportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับจังหวัดที่ครูผู้สอนปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมายเวลาและสถานที่ และขอรับแบบสอบถามคืน

2. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 268 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 268 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดที่ครูผู้สอนการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมรายด้าน และรายข้อ ใช้สถิติเชิงพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้นำที่มีความคิด ความเข้าใจในระดับสูง และความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายชื่อ พบว่า

1.1 ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีกลวิธีในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารมีความสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ และผู้บริหารสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย

1.2 ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการคิดประยุกต์ นำความรู้และข้อมูลของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านการมีความหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการสนองความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน และมีการพัฒนาเพิ่มบริการเสริมจากปกติอยู่เสมอ ผู้บริหารมีความศรัทธาและความเชื่อมั่นของผู้บริหารในการสร้างความสำเร็จสู่องค์กร และผู้บริหารมีการคาดการณ์แนวโน้มอนาคต มากำหนดทิศทางของสถานศึกษา

1.4 ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกมีส่วนร่วมและนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ ปรับเปลี่ยน แผนการบริหารให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารมีการคิดนอกกรอบเพื่อหาเทคนิควิธีการที่แปลกใหม่ คิดแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.5 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมวิเคราะห์ และสังเคราะห์วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่สร้างจากแรงบันดาลใจ มีความทะเยอทะยาน คิดนอกกรอบ และกว้างไกล ด้วยวิธีการทำงานเป็นทีม และผู้บริหารกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย แผนงาน/โครงการเพื่อนำสู่การปฏิบัติ

2. การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย และด้านส่งเสริมหรือขยายการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามรายด้านและรายชื่อ พบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการวางแผนในกระบวนการปฏิบัติงาน ผู้บริหารใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน อุปกรณ์ การจัดการ และผู้บริหารมีการทำงานร่วมกับผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อเป้าหมายเดียวกัน

2.2 ด้านบุคลากร โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการวางแผนงานบุคลากร ผู้บริหารมีการกำหนดแผนงานบุคลากรไว้ในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน และผู้บริหารมีการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ

2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ การจัดสภาพภายในและภายนอกศูนย์ฯ ให้มีความสะอาด ร่มรื่น และปลอดภัยปราศจากเสียงหรือมลภาวะทางอากาศรบกวน มีพื้นที่ใช้สอยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ และมีการปรับปรุงซ่อมแซมทุกปี

2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการใช้สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้จากท้องถิ่น

หรือชุมชน ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมการศึกษา ฯลฯ การให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เช่น คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ในการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมและเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ มีการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย มีการสนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ และมีการส่งเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ของทุกด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1 ด้านผู้นำที่ใช้ความคิด ความเข้าใจในระดับสูง แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากมี 4 ด้านคือ ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และความสัมพันธ์ในระดับสูงมี 2 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.2 ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก มี 2 ด้าน คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัยด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ความสัมพันธ์ในระดับสูงมี 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และความสัมพันธ์ในระดับปานกลางมี 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

3.3 ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมี 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุน จากทุกภาคส่วน และความสัมพันธ์ในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.4 ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากมี 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมี 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.5 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากมี 1 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางมี 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำคัญอย่างยิ่งต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าเสี่ยง ตัดสินใจ เก่ง พร้อมทั้งมีบทบาทในการบริหารต้องเก่งทั้งงานและเก่งทั้งคน วางแผนกำหนดทิศทางด้วยวิธีการหลากหลาย จะสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกคนในองค์กรได้ การสร้างขวัญกำลังใจ ความศรัทธาให้กับลูกน้อง ที่สำคัญจะเป็นผู้นำต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

(ชัยพัชร์ เลิศรัถย์ทวีกุล, 2553. ออนไลน์) ดังนั้นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะนำพาองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ต้องแสดงให้เห็นการกำหนดทิศทาง กระตุ้นสร้างความมั่นใจในการทำงาน มีทักษะ การวางแผน มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม จูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดพลังร่วมในการพัฒนางาน ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ดีขึ้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของไอแลนด์ และฮิทท์ (Ireland and Hitt, 1999 : 53 - 54) ที่กล่าวถึงเกี่ยวกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ว่า 1) มีวิสัยทัศน์ร่วม 2) มีความสำคัญของสมรรถนะองค์กร 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร 5) การปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไกรวรรณ ปุณฺณพันธ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำ 3) วิสัยทัศน์ 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) การบริหารองค์กรและรูปแบบผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นรูปแบบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเป็นไปได้ ถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสำคัญในการที่ผู้บริหารใช้กลยุทธ์วิธีทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินการของคน เงิน อุปกรณ์และการจัดการ ซึ่งอนันต์ วรรณภาค (ออนไลน์, 2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับวิชาการบริหารเป็นอย่างดี เพื่อการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จ ปัจจัยสำคัญของการบริหารอย่างเป็นระบบนั้นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร สังคม มนุษย์เป็นสังคมที่มีการรวมตัวเป็นหมู่เหล่า มีการรวมกลุ่มเป็นชุมชนขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่หมู่บ้านเป็นเมือง เป็นประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบและระเบียบสังคมเพื่อให้สามารถดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอด และบังเกิดความเจริญก้าวหน้าในชุมชนนั้น ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบและระเบียบเพื่อการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ของสังคมมนุษย์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดสถาบันสังคมและการบริหาร การบริหารจึงมีความสำคัญอันจะนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า เพราะหากปราศจากการบริหารแล้วสังคมก็จะมี เมื่อการบริหารมีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญ และผู้บริหารก็ต้องมีความสำคัญเช่นกัน คนบางคนอาจมีพรสวรรค์สามารถบริหารงานได้ดีโดยไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรม ทางด้านบริหาร หลายคนอาศัยประสบการณ์ในการทำงาน เรียนรู้การบริหารจากการปฏิบัติงาน หลายคนได้รับการศึกษาอบรมจนได้รับเป็นผู้นำ

หรือผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คะนิง สายแก้ว (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 : จากข้อเสนอเชิงนโยบาย ผู้การปฏิบัติด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับสถานศึกษา ผลการดำเนินการร่วมในขั้นตอนการวางแผน การนำแผน ผู้การปฏิบัติกร มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในการวางแผนการบริหาร จัดการและการนำแผนผู้การปฏิบัติตามนโยบาย ผลการประเมินความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วม ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยมีความชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายทั้งด้านเป้าหมายการพัฒนาและกิจกรรมที่ปฏิบัติและได้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคล คือ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่มีความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ อุทิศตนให้กับงาน และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันอยู่เสมอมีส่วนร่วมในการทำงานและมีความคิดที่เป็นระบบมากขึ้น ระดับกลุ่ม มีความชัดเจนในแนวปฏิบัติ มีความรักความสามัคคี มีการพึ่งพาและช่วยเหลือกัน ทำให้มีทักษะ การทำงานเป็นทีมที่ดีขึ้น มีภาวะผู้นำ ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้ง ทำให้เกิด ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และในระดับสถานศึกษาได้นวัตกรรมนโยบายการบริหารจัดการศึกษา ปฐมวัยที่เน้นคุณภาพ บรรยากาศการบริหารจัดการแบบไว้วางใจ ไวต่อความเปลี่ยนแปลง มีความชัดเจนของนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วม มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ และได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบยิ่งขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราดโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อการการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารอยู่ในรับมาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับสูงเช่นกัน เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องนำพา องค์กรไปสู่เป้าหมาย ต้องมีขั้นตอนจากวางแผนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอกองค์กร จัดวางทิศทางขององค์กรโดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ (ภารกิจ) และวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างชัดเจน กำหนดกลยุทธ์โดยพิจารณา ความเหมาะสม และการสามารถไปปฏิบัติได้จริง จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่าง ๆ ปฏิบัติตามกลยุทธ์โดยดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ คำนึงถึงโครงสร้างขององค์กร และวัฒนธรรม ขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ควบคุมเชิงกลยุทธ์ โดยติดตามผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จขององค์กร ผู้บริหาร

ต้องมีประสิทธิภาพในการที่จะนำวิธีการให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะมีขึ้นในอนาคต ส่งผลให้ผู้บริหารมีการปรับวิธีการบริหารให้ทันต่อสถานการณ์ สามารถกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคตได้อย่างชัดเจน (พีรศักดิ์ วัลย์รัตน์. ออนไลน์. 2556) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เทพแสง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนของจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน พบว่า ประสิทธิภาพ การบริหาร ประสิทธิภาพ การฝึกอบรม และปัจจัยการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการบริหารเวลา มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ โดยผู้บริหารมีสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงานเกิดความคิดริเริ่มในการทำงาน และแก้ปัญหา และผู้บริหารมีการคิดนอกกรอบเพื่อหาเทคนิควิธีการที่แปลกใหม่ คิดแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
2. การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเน้นถึงด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู/ผู้ดูแลเด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านงบประมาณและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้บริหารให้ความสำคัญบุคลากรทุกฝ่ายในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงานการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อการปฏิบัติงานการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก